Lisäselvitys

26.5.2025

Hei,

tässä kuulemisessa pyydettyä tietoa. Toivottavasti siitä on apua.

Perusopetuslaissa säädetään kahdesta eri oppilaaksioton prosessista.

1)

Ensinnäkin kunta on velvollinen järjestämään alueellaan asuville oppivelvollisuusikäisille perusopetusta. Täyttääkseen tämän velvollisuutensa osoittaa jokaiselle oppivelvollisuusikäiselle perusopetuslain 6 §:ssä tarkoitetun ns. lähikoulupaikan, jota perusopetuksen oppilaalla on oikeus käydä.

Kunnan osoittamaan kouluun oppilaalle syntyy oikeus mm. perusopetuslain 32 §:ssä tarkoitettuun koulumatkaetuun.

Perusopetuslain mukaan kunta voi järjestää perusopetuslaissa tarkoitetut palvelut itse, omissa peruskouluissa tai yhdessä muiden kuntien kanssa taikka hankkia ne 7 tai 8 §:ssä tarkoitetulta perusopetuksen järjestäjältä.

Kuntien yhteistoiminta on mahdollista, se perustuu kuntien välisiin sopimuksiin. Kuntien yhteistoiminnan muodoista säädetään tarkemmin kuntalain 8 luvussa.

Rahoituksen osalta nyrkkisääntö on, että kuntien välisiä kustannuksia koskevia sopimuksia tai sopimusehtoja ei tarvita, vaikka oppilaan perusopetus järjestetään toisen kunnan puolesta. Laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta - > valtionosuus maksetaan asukasperusteisesti kotikuntalain mukaiselle kotikunnalle. ”valtionosuus siirtyy” kotikuntakorvauksena 15.12. oppilastiedon perusteella oppilaan opetuksen järjestäjälle. Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain mukainen ns. perusopetuksen lisärahoitus maksetaan 20.9. oppilastiedon perusteella suoraan opetuksen järjestäjälle esim. pidennetyn oppivelvollisuuden piirissä olevan oppilaan lisärahoitus. Ei ole estettä sille, jos kunnat kuitenkin haluavat sopia esim. todellisiin kustannuksiin perustuvasta korvauksesta.

2)

Toiseksi perusopetuslain 28 §:n 2 momentissa säädetään ns. vapaasta hakeutumisoikeudesta. Sen mukaan oppivelvollinen voi pyrkiä oppilaaksi myös muuhun kuin edellä tarkoitettuun asuinkunnan osoittamaan hänelle osoittamaan ns. lähikouluun. Kyse on oppivelvollisen/huoltajan ratkaisusta.

Oppivelvollinen voi pyrkiä johonkin muuhun oman kunnan kouluun tai esimerkiksi muun kunnan kouluun. Jos oppilas pyrkii asuinkunnassaan muuhun kuin hänelle osoitettuun kouluun tai esim. naapurikunnan kouluun, kunnalla ei ole velvollisuutta ottaa oppilasta näihin kouluihin.

Lisäselvitys

26.5.2025

Näihin kouluihin on ensisijaisesti oikeus päästä niillä oppilailla, joiden lähikouluksi ne on osoitettu. Jos kouluissa on tilaa myös sinne hakeutuville, heitä voidaan näihin kouluihin ottaa. Jos hakijoita on enemmän kuin tilaa, oppilaita otettaessa hakijoihin on sovellettava yhdenvertaisia valintaperusteita. Kunta voi kuitenkin yhdenvertaisten valintaperusteiden estämättä päättää, että kunnan järjestämään opetukseen otetaan ensisijaisesti omassa kunnassa asuvia lapsia. Perusopetukseen otettaessa kunta voi siis asettaa omat oppilaansa muiden edelle.

Perusopetuslain 28 §:ssä on erityissäännös perusopetukseen otettaessa käytettävistä valintakokeista. Valintakokeita voidaan käyttää, jos opetuksessa noudatetaan opetussuunnitelmaa, jossa painotetaan yhtä tai useampaa oppiainetta. Valintakokeessa voidaan oppilaita selvittää oppilaan taipumuksia niissä oppiaineissa, joissa opetusta painotetaan.

Tilanteessa, jossa oppivelvollinen hakeutuu ja otetaan muuhun kuin asuinkunnan hänelle osoittamaan kouluun esim. naapurikunnan kouluun, oppilaaksioton ehdoksi voidaan perusopetuslain nojalla asettaa huoltajille vastuu oppilaan kuljettamisesta tai saattamisesta aiheutuvista kustannuksista (32.3 §).

Ns. automaattiset rahavirrat ohjautuvat oppilaan opetuksen järjestäjälle.

- Laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta - > valtionosuus maksetaan asukasperusteisesti kotikuntalain mukaiselle kotikunnalle, mutta ”valtionosuus siirtyy” VM:n toimesta automaattisesti ns. kotikuntakorvauksena 15.12. oppilastiedon perusteella oppilaan opetuksen järjestäjälle.
- Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain mukainen ns. perusopetuksen lisärahoitus maksetaan 20.9. oppilastiedon perusteella suoraan opetuksen järjestäjälle esim. pidennetyn oppivelvollisuuden piirissä olevan oppilaan lisärahoitus.

Ystävällisin terveisin

Minna Antila
Juristi
Lakiyksikkö, Kuntaliitto
+358 9 771 2038, +358 50 560 3353, Minna.Antila@kuntaliitto.fi
www.kuntaliitto.fi